

Stavbanski red

deželnega stolnega mesta Ljubljane

z dne 25. maja t. l.

(Dalje.)

Določila za neosamljene industrijalne stavbe.

§ 90. Pri neosamljenih industrijalnih stavbah veljajo občna določila, vendar z nastopnimi izjemami:

a) Vse stene razven onih, ki so v bližini kurišč, potem razven onih, ki meje na javno cesto ali na sosedno lastnino, se smejo napraviti iz pregradnih zidov; pri tem se je ravnati po določilih § 80.

b) napravljati lesene vmesne stene, z izjemo onih prostorov, kjer se opravljajo ognjenevarna dela ali se spravljajo proti ognju nevarne zaloge:

c) napravljati tramovne strope s priprostimi tlomi iz desek brez sipe in brez ometa in zamaza, potem uporabljati strešinske grede za strešno konstrukcijo:

d) napravljati poljubno število nadstropij, toda prostori, v katerih imajo delavci dalje časa opraviti, se ne smejo narejati pod 3 m višine in skupna višina poslopja ne sme presežati 18 m in ob cestah z ne več nego 12 m širine ne 15 m. Razven tega je tudi tukaj paziti na določila § 89., točka d).

Stanovanja pri industrijalnih stavbah.

§ 91. Pri osamljenih industrijalnih stavbah je dopuščena predgradna stavba za stanovanja lastnika, uradnikov in delavcev, če se pri tem izpolnjujejo določila o delavskih hišah. Ta stanovanja morajo tedaj, kadar se dotikajo delarne, od te ločena biti s požarnimi zidovi.

Pri neosamljeno stoječih industrijalnih stavbah je ta stanovanja zidati po predpisih obstoječih za hiše, a dopuščene so stavbinske olajšave četrtega oddelka.

Posode za vodo in gasilno orodje.

§ 92. Pri vseh industrijalnih stavbah mora biti konstrukcija takšna, da se morejo posode za potrebne količine vode postaviti na primernih krajih; ravno tako morajo biti na razpolaganje prostori za hrambo potrebnega gasilnega orodja.

Stranišča.

§ 93. Za napravo dobro prezrakovanih stranišč in pisoarjev v primerni legi skrbeti tako, da je za vsakih 25 oseb najmenj jedno stranišče na razpolaganje in da so za delavce in delavke narejena ločena stranišča.

Stavbinska prošnja za industrijalna poslopja.

§ 94. Pri industrijalnih stavbah je stavbinsko prošnjo opremiti po § 19. V obče se na takšne stavbe smiselno uporabljajo tudi vsa druga določila tega stavbinskega reda, kolikor niso premenjena s predstoječimi določili. Ravno tako potrebujejo prenapredbe, prizidave in prezidave oblastvenega odobrenja, kakor pri novi stavbi.

Določilo glede obratnih naprav.

§ 95. Obrtnega reda, ki v svojih določilih pri posameznih obrtnih zahteva posebnega odobrenja obratne naprave, se določila tega stavbinskega reda ne dotikajo.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Odstranjenje madežev in z usnjem prevlečenih stolov je navadno jako težavno in se največkrat niti ne posreči. Tekočina, od katere izvirajo madeži, je navadno pregloboko vdrta v usnje. Tolščne madeže poskusi odpraviti s bencinom, a potem stol zlikaj z rumeno čevljsko crème.

Hišo s 25 nadstropji grade sedaj v Novem Jorku in bode kmalu dodelana. Spodaj pa ima ta hiša še klet v dve nadstropji. Ljudje ne bodo hodili po stopnicah v tej hiši v višja nadstropja, ker bi to bilo prezamudno. Napravljena bodo posebna dvigala, katere bodo gonili posebni stroji. Z nenavadno hitrostjo bode ta priprava ljudi dvigala v višja nadstropja in jih doli spuščala.

Kit za stvari iz morske pene se napravi, če se zmeša 1 del plovne krede, z 1 delom arabskega gumija in toliko vode, kakor je treba.

Krmljenje krav mlekaric po zimi.

Velikega pomena je za našo govedorejo, kako krmimo govedo po zimi. Krava ne bode imela dosti mleka, ako jej ne bodeš dajal dosti krme.

Zimsko krmljenje je različno in se ravna potem, kakšne so krave. Drugače moraš krmiti krave, ki so namenjene za mesarja, drugače krave, ki ne molzejo in drugače krave, ki molzejo. O debeljenju krav tukaj ne bomo govorili. Posebno je važno, da se krave prav krmijo tiste tri mesece, ki nimajo mleka. Pri krmljenju v tem času je na to le gledati. Krava, ki je ob dolgi molži zgubila mnogo močij, mora se zopet popraviti. Poleg tega se pa ne sme pozabiti, da od breje krave tele od dne do dne več zahteva. Poleg tega je pa treba še na to gledati, da bode krava pozneje imela dosti mleka. Žal, da imajo mnogi navado, da kravo predolgo molzejo. Posledica temu je, da je tele slabo. Poleg tega je pa še navada, da kravo ta čas, ko ne molze, jako slabo krmijo. Nasledki ne izostanejo. Krava je slaba in ima le slabo tele.

Seveda se krava tudi ne sme tedaj debeliti. V več krajih se takim kravam daje samo seno. Dobro seno je gotovo dovolj redilno, a v vampu zavzemlje preveč prostora in krave vsled tega pri taki krmi rade povržejo. Če se daje $1\frac{1}{3}$ do 2 kilograma koruzne moke, namesto trikratne množine sena, se dosežejo boljši uspehi.

Kadar se začno krave molzti, se jim mora dajati več krme, preše in krmske moke naj se posebno rabijo. Bobova moka je najboljša. Če se kravam da taka moka, imajo dosti in dobrega mleka, kravam ne škoduje, mleko in surovo maslo ne dobi od take moke nobenega zopernega okusa. Vendar se je kravi ne sme dajati čez 4 kile, kar sicer ovira prebavljanje. Pivske tropine in detelja se tudi pogosto dajo kravam. Slad je tudi dobra krma, ravno tako oljnate preše. Koliko naj se daje te ali one krme kravam, ne bomo navajali, kar bode umen živinorejec najbolje sam določil. Jedna žival ni jednaka drugi, torej more se le s skušnjo določiti, koliko in kakšne krme je treba kravi dajati.

Pozabiti se pa ne sme kravam dajati soli. Dobro je tudi kuhanje in parjenje krme. Krave imajo potem več mleka. Vendar krave potem slabše prebavljajo in je zatorej pri plemeni živini treba previdnosti. Repo, korenje in peso se lahko kuha ali pa zreže in daje mej drugo krmo. Pred vsem pa mora živinorejec dobro poznati krave svoje, ker le tako more urediti umno krmljenje.

Kmetijske raznoterosti.

Konjsko meso se je v vedno večji meri. V Berolinu so lani pobili 7620, v Hamburgu 3951, v Vratislavi 2884 konj. V Lipsiji, Monakovem, Kolonji, Draždanah, Devinu (Magdenburgu) in Hanovru so tudi lani pobili po več kakor tisoč konj. V Krefeldu so jih pobili 458, Dortmundu 539, Kasslu 245, Mogunciji 405 in Görlici 378.

Ravnanje z biki in žrebci. Da so biki in žrebci dolgo za rabo se ne smejo prezgodaj začeti spuščati in prepogosto. Dajati se jim ne sme take krme, ki bi debelila, temveč samo oves. Phanja jim ne smeš dajati. Poleg tega pa skrbi njim za zadostno gibanje.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknič.)

Šestnajsto poglavje.

Veliko odkritje.

(Dalje.)

— Kaj, prepozno? — so nevoljno vzdihnili vsi.

— Da prepozno! — potrdil je Kolumb. — Za pot nazaj na Špansko treba je več časa, kakor za vožnjo semkaj, a naše zaloge že pohajajo. Jedina rešitev je zemlja, ki je pred nami. Za nami je le smrt.

— Torej vi se nočete vrniti? — zaklical je Anton zblížajoč se Kolumbu.

— Ne, tisočkrat ne, malopridnež! — zaklical je Kolumb z močnim glasom. — Jaz pojdem v Indijo in sedaj se ne povrnem. Ti pa bodeš za svojo predrznost sedel v ječi, v posameznem zaporu, dokler ne zagledamo suhe zemlje.

S temi besedami je Kolumb zgrabil Antona in na mah vrgel ga na krov.

— Primate ga! — ukazal je. — A, vi fantje, glejte nanj, in to bodi vam za opomin! Jaz sem vaš admiral in zahtevam brezpogojno pokorščino.

Vsi so molčali. Avtoriteta Kolumbova, ki se je tako odločno pokazala v odločilnem trenutku, je uničila v kali vsak daljši upor.

— Mirno! Na svoja mesta! Stražniki doli! — ukazoval je admiral.

Mornarji so se hitro razšli, a Kolumb je odšel v svojo kajuto, ne da bi koga pogledal.

Molčeč, z zatajeno nevoljo in preklinjanjem v srcu so opravljali svoja dela, drugi dan zjutraj, — bilo je dne 11. okt. Vendar so celo najnevoljnejše še ta dan potolažila nedvomna znamenja suhe zemlje. Na

„Santi Marii“ so dobili svežo vejico pelina, katero je bil zapazil Peter stoječ na krmilu.

— Pelin, svež, zelen, ravnokar odtrgan — je vesel zaklical.

Vsi mornarji s Kolumbom vred hiteli so gledat najdeno rastlino.

— To ni nobene dvombe, Peter, — rekel je admiral. — To je pelin, ki raste samo na suhi zemlji. Zahvaljen bodi, Gospod, ki nam je poslal to znamenje svoje milosti!

Kmalu so se tudi na „Pinti“ razlegli veseli klici. Ladija se je veselo povrnila in se hitro približala admiralski ladiji.

— Vesele novice, gospod Kolumb, — zaklical je Alonz Pinson. — Izvlekli smo iz vode kos trnja, desko, palico in majhno palčico brez dvombe izrezljano s človeško roko. Zahvaljena bodi božja vsemo-gočnost! Sedaj ne moremo več dvomiti, da smo blizu suhe zemlje!

— To trenutje je prišla tudi „Nina“. Že iz daljave je nasproti mahal Vincent Pinson z vejico šipke.

— Glejte, gospod Krištof, kako veselo znamenje suhe zemlje! Vejica je sveža in zelena, vidi se, da je ravnokar odtrgana. Sedaj se ne more več dvomiti, da je blizu zemlja.

— Da zemlja je blizu! — klicali so veseli mornarji.

Sedaj pri tacih očividnih znamenjih ni mogel nikdo več dvomiti o tem, in vsi so se udali veselemu pričakovanju.

Zvečer so še poleg navadne molitve, peli Salve Regina in nikdar niso glasovi te himne bili krepkejši in veselejši. Jedva so utihnili poslednji glasovi, ko je Kolumb stopil k moštvu in je nagovoril.

— Do sedaj nas ni zapustila božja milost in njeno sveto varstvo, in kjer nebesa kažejo svojo milost, mora tudi človek pozabiti svojo jezo. Zato vam odpuščam včerajšnji upor. Vsa znamenja potrjujejo moje mnenje, da se 700 milj od Kanarskih otokov nahaja suha zemlja. Nadejam se, da pridemo do nje še to noč. Zato dobro čuvajte na prednjem delu ladije, vsaj veste, kako veliko nagrado sta obljubila gospodarja Španske tistemu, ki prvi ugleda suho zemljo. Poleg tega jaz dam tistemu srečnežu baržunasto suktnjo. Sedaj pojdite z Bogom. Naš smoter je skoro dosežen. Predno se pokaže zora, bomo že zapeli: „Bog je moja sila in krepost!“

Mornarji so se veselo razšli. Vsak si je trudil izbrati boljše mesto za opazovanje in nikdo ni mislil na spanje, če tudi je solnce že bilo zašlo in je bila nočna tema pokrila morje. Sam Kolumb je sklenil prebuditi vso noč na mostiču. Hodil je semtertja in oziral se proti zapadu, z mrzličnim pričakovanjem. Nakrat, bilo je okrog desetih, je zdrhtel, zagledal se je v nočno temo... Čez jedno minuto se mu je izvil globoki vzdih iz prsi. Opoetekel se je in z rokami se